

FEDERACIÓ D'ASSOCIACIONS
DE SOS RACISME
DE L'ESTAT ESPANYOL

**LLUITA CONTRA EL RACISME
I POLÍTIQUES D'IMMIGRACIÓ**

ANÀLISI I PROPOSTES AL GOVERN ESTATAL

JUNY 2004

ANÀLISI GENERAL

El nou govern rep de l'anterior una herència ben trista: un milió de persones estrangeres en situació irregular, una normativa d'estrangeria que fomenta la desigualtat de drets i l'explotació laboral, una opinió pública que acusa l'efecte de la xenofòbia esperonada pels discursos i les polítiques governamentals, un augment de les conductes racistes.

El PSOE es va presentar a les eleccions com el partit del canvi. Per consegüent, té la responsabilitat de fer un gir de 180° a partir d'una política migratòria injusta i ineficaç. Des de SOS Racisme valorem de forma positiva alguns dels passos que ha fet el nou govern, com la transferència d'algunes competències al Ministeri de Treball i Assumptes Socials, i plantegem interrogants sobre d'altres.

En primer lloc, sobre el suport del PSOE a la darrera reforma de la llei d'estrangeria impulsada pel PP, que va donar com a resultat la llei actual 14/03. En aquell moment, el PSOE va justificar aquest suport com una contenció necessària per evitar mals majors. Ara que no hi ha mals majors a evitar, ja que el PSOE ocupa el govern, és el moment d'elaborar una política pròpia, que segons el nostre parer s'ha d'assentar-se sobre bases oposades a les anteriors. La immigració és un fet constitutiu de la nostra societat, i s'ha d'abordar com la incorporació de noves persones en condició de plena ciutadania. El procés actual de globalització exigeix avançar cap a la universalitat dels drets humans, els drets s'han de vincular a la persona i al lloc de residència i no a l'origen.

Hi ha en la normativa actual aspectes que es poden (i que cal) millorar a través de mesures parcials: Reglament de la llei 14/03, augment dels recursos econòmics i humans a les oficines d'estrangeria, etc. Però amb això no n'hi ha prou. Establir la política migratòria sobre noves bases, lluitar seriosament contra el racisme, exigeix mesures polítiques fortes que inclouen la derogació de la llei 14/2003. Recordem, a més, que aquesta llei està qüestionat que sigui constitucional. D'una banda, hi ha un recurs d'inconstitucionalitat per la privació de drets fonamentals (reunió, associació, sindicació, manifestació i vaga) als estrangers en situació irregular. Des de SOS Racisme demanem que, atès que el PSOE va presentar en el moment oportú recurs contra aquests articles, els derogui de forma immediata sense esperar la sentència del Tribunal Constitucional. D'altra banda, la sentència del Tribunal Suprem de 20 de març del 2003 va anul·lar 11 articles del Reglament de la llei 8/2000, que més tard es van elevar a rang de llei a la 14/03 (articles 38, 41.5, 49.2, 56.8, 57.1, 84.2-6, 117.2, 127.2c, 130.2-6, 136.3, 138.1b). S'haurien de derogar també de forma immediata.

En segon lloc, des de SOS Racisme preguntem al nou govern quines mesures vol adoptar perquè la situació de regularitat sigui la norma, i no l'excepció que és el que passa ara. Aquesta pregunta conté dos aspectes: com possibilitar l'entrada per vies legals, i com donar resposta a les persones que es troben en situació irregular com a resultat de la normativa d'estrangeria. Hem constatat en els darrers anys el fracàs (no tan sols per gestió, sinó també per model) dels contingents anuals, veiem com s'obliga a entrar de forma irregular i s'impossibilita la regularització a partir del treball, observem un nivell elevat d'irregularitat sobrevinguda i d'instabilitat en els permisos. Lluitar contra la immigració irregular no és, com s'ha fet fins ara, lluitar contra les víctimes, sinó contra les causes. Cal obrir vies reals d'entrada regular, cal regularitzar totes les persones que es troben treballant de fet al territori espanyol.

A més de les restriccions legislatives, el govern del PP va acordar al desembre del 2001 el tancament del règim general previst per la llei d'estrangeria. El Tribunal Suprem va dictar fa poc (26 de maig de 2004) una sentència favorable al recurs plantejat per SOS Racisme i altres ONG contra aquest tancament del règim general. La sentència fixa la nul·litat de l'acord i per tant implica la

revisió de totes les sol·licituds presentades i que no es van admetre a tràmit. Preguntem al govern quines mesures vol portar a terme com a conseqüència d'aquesta sentència.

En tercer lloc, des de SOS Racisme instem al govern a enfocar la lluita contra el racisme anant més enllà del tema migratori, des d'una visió global i de futur. Històricament, la política d'estrangeria s'ha reduït al control policial dels fluxos, a una política de fronteres. Cal desenvolupar polítiques d'acollida, d'integració i d'accés als drets polítics. Però, més enllà d'aquests temes pendents, cal tenir en compte que la població espanyola està cada cop més integrada per persones que són fills d'immigrants però que han nascut aquí. Moltes tindran nacionalitat espanyola, i per consegüent igualtat de drets, però poden ser víctimes de discriminació i de desigualtat d'oportunitats per l'origen dels pares o pel color de pell. Hi ha pendent una important tasca de pedagogia social per fer conèixer i normalitzar la nova composició de la societat. D'altra banda, combatre el racisme vol dir treballar, en general, contra la discriminació. En aquest sentit, cal combatre de manera activa la discriminació del poble gitano, aplicar de forma efectiva la normativa antidiscriminatòria europea, i denunciar qualsevol manifestació de racisme i xenofòbia.

En la defensa dels drets humans, el consens polític, tot i que és important, no ha de ser un valor absolut, i no ha de tenir més pes que en altres temes de l'agenda política. Els drets no es pacten, es reconeixen o es vulneren. No hi ha terme mitjà. Així, encara que fossin previsibles una reacció social contrària davant de certes mesures o la utilització demagògica del tema per part de l'oposició, el govern s'ha de mantenir ferm i, en tot cas, treballar per fer-les comprensibles per part de la societat. En la proposta d'un pacte d'estat sobre política migratòria, el contingut del pacte ha de ser més important que l'amplitud que pugui tenir. Pactar a la baixa els drets de les persones seria immoral. No es pot intentar evitar el debat en política migratòria, sinó que cal situar el grau de compromís amb els drets humans com un dels indicadors principals que distingeixen uns programes polítics d'uns altres.

LÍNIES BÀSIQUES D'ACTUACIÓ

1.- El PSOE ha d'abordar la regularització dels milers de persones que es troben a Espanya en situació administrativa irregular

No se sap amb exactitud quantes persones són. Les diverses estimacions van des d'un mínim de 600.000 (xifra utilitzada a principi del 2003 per Mikel Azurmendi, aleshores president del Fòrum de la Immigració) a un màxim d'1.000.000. La xifra que es fa servir més sovint és la de 853.000, que és la diferència entre el nombre d'estrangers empadronats i la quantitat de permisos de residència i de treball en vigor, a 31 de desembre de 2003. Són els responsables de l'Institut Nacional d'Estadística els que avancen la xifra del milió.

El PSOE porta uns quants anys impedit que hi hagi un procés de regularització extraordinari que permeti desencallar l'embussament tan gran que s'ha creat. Fa servir els arguments següents:

- Seria l'expressió d'un fracàs, el reconeixement que l'ordenació del flux migratori no ha funcionat.
- Crearia la il·lusió que l'Estat ha de procedir a mesures extraordinàries cada uns quants anys, i faria rendible l'estratègia d'entrar de forma irregular i esperar.
- Tindria un efecte crida, atrauria gent nova que intenta colar-se en la regularització i, d'altra banda, fomentaria l'entrada i l'estada irregular amb l'esperança que al cap d'un temps calgués prendre mesures extraordinàries.
- Suposaria renunciar a controlar els fluxos migratoris.
- Podria trobar-se una solució parcial a través d'una gestió intel·ligent del sistema d'arrelament.

Des de SOS Racisme pensem que cal prendre mesures a curt termini per donar sortida a aquesta situació sense precedents pel que fa a dimensions, per les raons següents:

- Els mecanismes ordinaris de regularització que hi ha avui dia són incapaços de rebaixar o absorbir la borsa de manera significativa. Cal tenir en compte que actualment la taxa d'irregularitat creix més ràpid que la de regularitat. L'arrelament ha desaparegut de la llei 14/2003, que expressament es remet a allò que digui el nou reglament. I els dos sistemes d'arrelament de la llei 8/2000 (tres anys d'estada; tenir oferta d'ocupació i familiars de primer grau amb permís de residència en vigor; o cinc anys d'estada i contracte de treball amb una clàusula que condiciona l'entrada en vigor fins a la concessió de l'autorització per treballar) no han funcionat.
- La situació actual s'ha creat per causes extraordinàries, i cal donar-li sortida amb mesures similars. Entre les causes extraordinàries hi ha els efectes de la llei i la resistència del PP durant anys a reconèixer-los. Cal procedir a desencallar la situació mitjançant la posada en marxa d'un procés de regularització extraordinari, i això malgrat els efectes crida, de les perversitats que es donen en aquests processos i de l'evidència que una part del que es regularitza passa a la irregularitat en el termini d'un any. Els processos de regularització dels anys 1986, 1991, 1996, 2000 i 2001 han permès a milers de persones passar a la regularitat, mantenir-la i abordar processos com la regularització dels cònjuges i fills, que han facilitat l'establiment i la integració social. Milers de procediments de reagrupament familiar o regularització de cònjuges i fills iniciats el 2003 i el 2004 tenien origen en la regularització especial del 2000 i el 2001. I això cal tenir-ho en compte.

Els mecanismes que creen la irregularitat i la fan crònica són fàcils d'identificar:

- *La política de visats.* L'obligatorietat del visat per a totes les persones provinents de qualsevol país de l'Àfrica, la major part de l'Àsia i una part de l'Amèrica Llatina (Equador, Colòmbia, la República Dominicana, el Brasil).
- *La rigidesa dels mecanismes per sol·licitar l'autorització per treballar.* L'obligatorietat d'estar en origen en el moment en què l'empresari inicia el tràmit o la de marxar cap al país d'origen al final del període legal d'estada; els terminis perquè les dependències de treball responguin a l'empresari i els terminis perquè els consolats resolguin sobre el visat de treball (5-6 mesos en la millor de les situacions en el primer tràmit i entre 3-4 mesos per al segon, en total uns períodes d'espera d'entre 7-12 mesos). Aquests terminis són del tot dissuasius per a la majoria de les persones de l'Àfrica, l'Àsia i l'Amèrica Llatina. Una bona part d'aquestes persones ha contret deutes per poder venir a Espanya. Dir-los que han de tornar al seu país implica fer-los pagar el passatge d'anada i tornada i romandre entre 7-12 mesos sense ingressos, cosa que en la majoria dels casos no poden assumir.
- *La incompatibilitat entre els terminis en les ofertes de feina i el món laboral.* Per regla general, i sobretot en ocupacions a les quals accedeixen molts treballadors estrangers (construcció, treballs de temporada, atenció de la gent gran), l'empleador necessita que el treballador s'incorpori de forma immediata a la feina, mentre que la llei obliga a anar al país d'origen i a un període que pot durar gairebé un any, fins i tot en el cas òptim que no hi hagi obstacles addicionals.
- *La incertesa dels consolats.* Són dependències opaques, que en general tracten malament, "a puntades de peu" com se sol dir. El perquè de moltes actuacions i resolucions és un misteri. Les resolucions denegatòries són una vergonya, amb una falta d'informació sobre els procediments, els motius i els recursos que és evident i clamorosa. Una denegació és, en la majoria dels casos, una condemna a romandre al país d'origen. La majoria de les persones de l'Àfrica, l'Amèrica Llatina i de l'Àsia no tornen. En molts casos haurien de gestionar els visats en països diferents al propi: els armenis han d'anar a Moscou o a Ankara, els mongols a Pequín, els de Kaliningrad a Moscou, els de Cap Verd a Dakar... La discrecionalitat és la norma, i provoca una impotència que dissuadeix moltes persones de tornar al país d'origen a la recerca del visat.
- *El sistema de contingent pur.* Fracàs complet el 2002 i el 2003. Va pel mateix camí que el 2004. Té efectes de bloqueig a sectors com el servei domèstic, ja que l'INEM no fa certificacions negatives mentre el contingent no es cobreixi.
- *El visat de recerca de feina.* Lligat al sistema de contingent i amb les limitacions actuals tampoc serveix.
- *El sistema d'arrelament.* Amb les limitacions actuals (3 anys d'estada; familiars de primer grau i oferta de feina; o 5 anys d'estada i oferta de feina) tampoc ha funcionat. En el primer cas se li fica l'afegitó "i familiars", cosa que en restringeix l'operativitat. En el segon, el termini de cinc anys és massa llarg.

Per consegüent, SOS Racisme proposa abordar el problema de la irregularitat des de tres fronts:

- *Donar sortida a aquesta situació extraordinària amb una mesura del mateix calibre.*
- *Modificar en profunditat els mecanismes ordinaris que permeten el desenvolupament de la borsa.*
- *Obrir vies d'entrada legal.*

Caldria establir mesures a partir dels supòsits següents:

- Obrir vies legals d'entrada que tinguin en compte les necessitats dels països emissors i no tan sols les dels països receptors. Això implicaria tenir en compte criteris de solidaritat, demogràfics, etc., a part dels laborals.
- Les vies d'entrada han de ser àgils, transparents i accessibles des del país d'origen, i també ha de ser àgil el sistema de regularització per a qui de fet ja resideix aquí.
- Acabar amb la política de contingent pur i els convenis que afavoreixen tan sols la temporalitat en tasques que són permanents.
- Rebutjar les polítiques de selecció en funció d'una suposada proximitat cultural. Això implicaria una revisió profunda de la política de visats i acabar de forma immediata amb l'exclusió de l'Àfrica.
- No penalitzar la irregularitat amb més traves. Establir mecanismes de regularització permanent mitjançant l'acreditació de treball real, encara que sigui en economia submergida.
- Establir mecanismes més clars de regularització per arrelament amb uns criteris i en uns terminis més sensats que els actuals.
- Eliminar les limitacions geogràfiques i professionals en les autoritzacions de treball.
- Establir mecanismes permanents de regularització i concessió de les autoritzacions per treballar i permisos de residència mitjançant l'acreditació de l'activitat laboral, encara que sigui en l'economia submergida.

El manteniment de la irregularitat també té a veure amb l'economia submergida. I encara que hi hagi discussions sobre el que és més important, si l'oferta de feina o la disponibilitat d'una mà d'obra fàcil d'explotar, molts estudiosos de les migracions tendeixen a donar prioritat a l'existència d'un mercat que atreu mà d'obra amb pocs drets reconeguts. Això va més enllà del tema de les migracions, i afecta també altres facetes de la precarietat laboral que a poc a poc es converteix en majoritària dins de l'economia globalitzada.

Les característiques d'aquesta economia globalitzada fan que el control de fluxos que s'ha portat a terme fins ara creï molts més problemes dels que resol. Al món hi ha 3.000 milions de pobres (la meitat de la població mundial), dels quals 1.500 pateixen una pobresa severa; la circulació de les mercaderies, els capitals i la tecnologia és lliure (almenys en sentit Nord-Sud), però no la de les persones; la població en les societats europees està segmentada entre competius, protegits, precaris i exclosos; hi ha una desregulació creixent de les condicions de treball, amb índexs elevats de temporalitat i una gran circulació i mobilitat en el sector precaritzat; creix la dualització de l'economia i la deslocalització de les empreses.

Com s'hauria d'abordar el control de les entrades? Mentre el món estigui dividit en estats, hi ha una contradicció entre els drets de caràcter universal i les exigències nacionals. I també sembla clar que el temps social, el que tindria a veure amb l'entrada, assentament, adaptació, integració, inclusió social, no-discriminació etc., és un temps força més llarg que el de la política, sobretot en el vessant electoral, i que això és una altra font de contradiccions.

2.- Cal tornar a canviar la Llei d'Estrangeria, desactivant-ne els aspectes més perversos i problemàtics introduïts per les dues últimes reformes, sobretot per la darrera:

- La transformació de les companyies de transport en companyies de policia privada. Juntament amb això, la consideració que tot extracomunitari és un irregular o un delinqüent potencial, que se sotmet a un sistema de control específic.
- L'existència d'un sistema administratiu específic per a estrangers extracomunitaris, pitjor i més oneros que l'ordinari, basat en la inadmissió a tràmit dels expedients i en l'obligatorietat de fer la totalitat dels tràmits en persona, sense que s'admeti cap sistema de representació.
- La confusió deliberada d'una falta administrativa (trobar-se en situació irregular) amb la comissió d'un delictes, a l'efecte de procedir a controlar les dades personals cedides al padró municipal. Empadronar-se és un tràmit necessari per accedir a drets socials bàsics, com l'assistència sanitària, l'educació dels nens i nenes, les ajudes d'emergència social, la renda bàsica. L'accés policial a les dades del padró s'ha d'efectuar en les mateixes condicions que regeixen per als nacionals, és a dir, per autorització judicial.
- La vulneració del principi de presumpció d'innocència, que en el cas dels estrangers extracomunitaris es converteix en presumpció de culpabilitat, per permetre que l'autoritat governativa i el ministeri fiscal demanin per norma l'expulsió. Cal derogar les reformes del Codi Penal i les conseqüències que tenen a la Llei d'Estrangeria.
- La política de contingent pur implantada des del gener del 2002. No funciona com a sistema regulador de les entrades al país i bloqueja possibilitats de regularització dels que ja es troben aquí. En el fons, és un sistema de canalització de mà d'obra barata de caràcter temporal, fortament explotada, sobretot per a activitats agrícoles i agroindustrials.
- La restricció de l'arrelament. Cal establir sistemes senzills de regularització per arrelament, en terminis prou curts i sense requisits com el de tenir familiars de primer grau amb permisos en vigor.
- La complexitat dels tràmits administratius per obtenir els permisos de treball i residència. Cal simplificar-los i escurçar-los, tant pel que fa al primer permís com per a les renovacions.
- El paper dels consolats. Cal revisar-ne a fons el funcionament, perquè deixin de ser autèntics virregnats i tractin la gent de forma adequada. Cal donar prioritat a les dependències de treball i no als consolats.
- El funcionament de l'administració d'estrangeria. Cal facilitar condicions de treball adequades als funcionaris de les dependències de treball i els negociats d'estrangeria, que han de ser independents de la policia. Cal acabar amb el sistema de fer esperar fent cua al carrer, cosa que no passa a cap altra administració (a cap nacional se li acut posar-se davant de l'oficina de la Seguretat Social a les set del matí per lliurar un comunicat de baixa, fer una consulta sobre invalidesa o presentar un expedient de jubilació).
- L'absència de mecanismes de regularització. És necessari deslligar la residència legal del contracte formal de treball i flexibilitzar els requisits de cotització i tipus de contractes per a les renovacions dels permisos de treball, així com establir altres elements que permetin acreditar l'arrelament i la possibilitat de mantenir-se, com per exemple la percepció d'ajudes d'emergència, renda bàsica, acreditació d'habitatge.
- El sistema de contractació laboral. És necessari habilitar un sistema d'alta provisional a la Tresoreria de la Seguretat Social des del moment en què es presenta l'expedient de sol·licitud d'autorització per treballar, i practicar per part de l'administració i els sindicats els controls necessaris per a l'exercici efectiu de l'activitat laboral.

En darrer terme, cal plantejar la derogació d'una llei com la d'estrangeria, que vulnera drets fonamentals, consolida la irregularitat d'una part de la població, incrementa la discrecionalitat de l'administració, separa la política d'immigració de les polítiques d'integració i inclusió social, i fa, en definitiva, que un col·lectiu humà de dos milions i mig de persones estigui subjecte a una llei especial, amb menys drets.

3.- En el marc de la Unió Europea, l'Estat espanyol ha de deixar de ser el capdavanter d'una visió policial de la immigració

En els darrers anys hem viscut un greu retrocés en les polítiques d'immigració i asil a la Unió Europea, i el desenvolupament dels aspectes més restrictius dels acords de Schengen. En aquest context, l'Estat espanyol s'ha alineat amb les tesis més extremes, i les ha impulsat moltes vegades. La comunitarització de les polítiques d'immigració i asil de la Unió Europea es fa de forma asimètrica i amb un greu dèficit democràtic:

- Es comunitaritza el control policial de les fronteres, però no els drets de les persones estrangeres ni el procés d'adquisició de la plena ciutadania europea.
- Els drets es comunitaritzen a la baixa, a partir del mínim comú, que sol ser molt baix. Encara que en teoria es tracta només d'un mínim, per a la majoria dels estats suposa l'homologació europea de la política de retallada de drets que apliquen.
- Els acords interestatals de Schengen, que suprimeixen les fronteres interiors a costa de blindar les fronteres exteriors, han passat al patrimoni comunitari sense debat polític públic.

Una de les premisses comunes de la política migratòria europea és combatre la immigració irregular, que s'identifica amb les xarxes de transport clandestí, les "màfies". Els discursos i les polítiques relacionats juguen a confondre les causes amb les conseqüències, i a fer que aquestes darreres apareguin com a causes. Les xarxes de transport són el resultat de la combinació de dos factors: la necessitat de sortir d'un país i la impossibilitat d'utilitzar mecanismes legals senzills i àgils per entrar en un altre. No deixaran d'existir mentre cobreixin la necessitat social de sortir de milers de persones i aquesta necessitat no es cobreixi per procediments legals. Només cal veure el mapa dels països que necessiten visat per entrar per a adonar-se'n. El cas de l'Equador és de manual. Tenia un tractat molt avantatjós amb Espanya, signat als anys seixanta, que va permetre a partir de la dècada dels noranta l'entrada i l'assentament d'un nombre important d'equatorians i equatorianes. Aquest tractat es va renegociar a la baixa l'any 2000. El 2002, el propi govern espanyol va demanar a Brussel·les la implantació de visat per a les persones provinents d'Equador, requisit que es va implantar a partir de l'agost del 2003. A una escala una mica diferent, va passar una cosa semblant amb Colòmbia.

Quins són els drets bàsics que haurien de guiar el procés de comunitarització? Danilo Martucelli apunta cinc drets que ell considera consolidats en el conjunt de la Unió Europea: el dret d'asil; la impossibilitat d'obligar algú a anar-se'n quan és titular d'un permís de residència i l'obligació de respectar unes normes per renovar-lo; el dret a viure en família i a reagrupar-la; la prohibició de seleccionar immigrants per l'origen ètnic, per quotes nacionals o racials; el reconeixement d'uns drets mínims de caràcter social a les persones que es troben en situació irregular. Encara que puguem discutir el grau de consolidació d'aquests drets, garantir-los i ampliar-los és la perspectiva que ha de guiar la política europea d'estrangeria, que s'hauria de concretar en el cas del govern espanyol en les actuacions següents:

- Promoure en el marc de la Unió polítiques favorables a la inclusió social i política de la població estrangera extracomunitària. Aquestes polítiques han de tenir prioritat sobre les de tancament i repressió. Promoure la comunitarització de les polítiques d'índole social, integradors i antidiscriminatòria. Esmenar el que va passar amb la Directiva europea 2000/43 de lluita contra la discriminació, que ha transposat amb sis mesos de retard, en la Llei d'acompanyament dels pressupostos generals de l'Estat, sense donar-li gaire rellevància i sense dotar-la de mitjans addicionals.
- Promoure el reconeixement de la ciutadania europea, facilitant la llibertat de desplaçament dins de la Unió, que inclogui el dret a residir i treballar, així com el reconeixement de drets socials i polítics en igualtat de condicions que els comunitaris.
- Promoure una democratització de les institucions europees, en el sentit de possibilitar un control més gran per part de la ciutadania i un paper més important del parlament.

4.- El govern ha de combatre activament el racisme i la xenofòbia

Cal portar endavant una lluita activa contra el racisme i la xenofòbia, començant per desmuntar l'entramat jurídic normatiu creat expressament per discriminar i jerarquitzar segons la procedència nacional. Això té un nom, racisme institucional, i cal eliminar-ho.

Pel que fa al racisme social, hi ha dos terrenys sensibles en particular: l'accés a l'ocupació, sobretot en el sector industrial, i l'accés a l'habitatge. En matèria d'habitatge, cal combatre les dues tendències que es donen avui dia, el no-lloguer i el sobrepreu per als estrangers, així com altres formes de negoci.

Cal combatre l'etnificació del mercat de treball, afavorint l'accés a qualsevol professió o ofici. Cal acabar amb la visió del treball dels estrangers com a suplementari al dels nacionals, que afavoreix que els i les immigrants ocupin els llocs de treball que els autòctons no volen o deixen lliures, com servei domèstic, atenció a la gent gran, els llocs més perillosos de la construcció, les neteges industrials en horari nocturn, l'hostaleria amb horaris sense cap ni peus, les tasques agrícoles i forestals... No tenen un gust especial per aquests treballs, sinó que se'ls força a treballar-hi, sense parar esment en aptituds, titulacions o qualificacions professionals. Tots els estudis mostren que tenen nivells de qualificació superiors als de la població autòctona. Les dificultats per accedir a treballs més coincidents amb les seves titulacions no es deuen tan sols al funcionament del mercat de treball, sinó que provenen també de la legislació d'estrangeria. Cal combatre la tendència creixent a forçar a convertir-se en autònoms aquells immigrants que han aconseguit una certa estabilitat, tendència que es dona entre cada cop més empresaris d'àmbits molt diversos, perquè els veuen socialment i laboralment més vulnerables i pressionables.

Cal combatre el discurs que tendeix a identificar immigració amb delinqüència, i alhora adoptar mesures que impedeixin la marginalització de la població immigrada, cosa que al seu torn té relació amb la situació d'irregularitat administrativa provocada per la pròpia normativa d'estrangeria.

Cal promoure polítiques d'habitatge, d'escolarització, d'oci..., i això implica un augment dels pressupostos socials i una adequació de les prestacions.

En matèria d'habitatge, cal evitar qualsevol tipus d'explotació i discriminació, i facilitar a la població en general l'accés a un habitatge digne a preus raonables, cosa que no es pot deixar en mans del mercat. Cal treballar en la rehabilitació i el manteniment de zones degradades.

En l'àmbit escolar, urgeixen polítiques actives per fer comprendre les noves realitats derivades d'una diversitat creixent dels i les alumnes. Això implica més mitjans, però també transformacions importants de la pròpia escola. Cal dotar els centres de recursos per acollir l'alumnat que s'incorpora amb el curs començat per efecte del reagrupament familiar, garantir l'accés ple de l'alumnat estranger a qualsevol nivell educatiu, revisar en profunditat llibres de text i programes educatius, i promoure la formació del professorat.

En el camp de la salut, cal difondre la universalitat d'aquest dret per a tota persona empadronada, i dotar els centres dels recursos específics necessaris (traducció...).

Tot això implica la descentralització de les polítiques d'immigració i estrangeria. És insostenible que la política d'estrangeria sigui centralista en un marc estatal en el qual les polítiques d'índole social estan tan descentralitzades.

5.- Cal abordar el reconeixement de drets polítics a les persones estrangeres

Cal anar deslligant la ciutadania plena, l'accés als drets polítics, de la nacionalitat, i basar-lo en la residència de fet. És viure el que hauria de donar accés a ser part de la ciutat, de la vida social, política, cultural. La democràcia només és completa si reconeix la igualtat de drets de totes les persones que viuen al mateix espai polític social amb independència de la procedència nacional, l'accés a la ciutadania plena en un marc compartit de drets i deures.

El Parlament Europeu recomana als estats reconèixer el dret a ser ciutadans i ciutadanes, el dret a ser electors i elegibles, a partir d'un determinat temps de residència legal. El més lògic és començar per les eleccions municipals. Altres estats de la Unió Europea ja reconeixen aquest dret, com Irlanda, Dinamarca, Suècia, Bèlgica (país on són electors però no elegibles).

A curt termini es podria desenvolupar força més l'àmbit del reconeixement de doble nacionalitat, i promoure acords amb països en aquest sentit, més enllà dels de l'Amèrica Llatina. A mitjà termini s'han de promoure els canvis legislatius necessaris per exercir el dret de vot.

PROPOSTES DE SOS RACISME AL NOU GOVERN

1. **Regularització a partir del treball.** Qualsevol persona que demostrï que està treballant de fet s'ha de poder regularitzar. Cal facilitar que els empresaris puguin contractar de forma legal les persones que ja són aquí, sense que es vegin obligades a tornar al país d'origen per obtenir el visat.
2. **Suspensió de les ordres d'expulsió no executades.** Anul·lar totes les ordres no executades actuals, i establir l'anul·lació automàtica de totes les que no siguin executades en 40 dies.
3. **Restabliment dels drets fonamentals anul·lats per la llei 8/2000** (reunió, sindicació, manifestació, associació i vaga) sense esperar la sentència del Tribunal Constitucional.
4. **Revocació de la possibilitat d'accés policial a les dades del padró,** permès a la Reforma de la Llei de Bases de Règim Local, i equiparació de les condicions d'accés a les dels ciutadans nacionals.
5. **Revocació de la potestat de les companyies de transport en el control de fronteres** per actuar com policia de duanes.
6. **Revocació de les normatives discriminatòries que es troben incloses en altres normatives** diferents a la llei d'estrangeria. Aquest és el cas de:
 - § El Codi Penal, que estableix que l'autoritat governativa podrà proposar l'expulsió immediata de l'immigrant acusat (no condemnat) per un delictes o falta castigat amb penes privatives de llibertat inferiors a sis anys, mentre que el jutge només disposa de tres dies per frenar-ne l'expulsió. Es vulnera el principi de presumpció d'innocència.
 - § La possibilitat de sanció a qui presti ajuda als immigrants en situació irregular establerta al Codi Penal.
 - § La llei de mesures en matèria de violència domèstica, inseguretat ciutadana i integració social dels immigrants.
 - § La Llei de procediment administratiu, que estableix un règim diferent i discriminatori dels estrangers respecte a la resta dels ciutadans, que se suma al tracte denigrant a les cues de les Oficines d'estrangeria, que no es tolerarien a cap tràmit que afectés el conjunt de la població.
7. **Coordinació de les competències sobre immigració** des d'un àmbit global i de màxima responsabilitat política (podria ser Presidència). És positiu que el nou govern hagi atorgat competències sobre el tema a Treball i Assumptes Socials, i no només a Interior, però cal una coordinació superior perquè les polítiques siguin coherents.
8. **Tractament de la lluita contra el racisme més enllà del fet migratori:**
 - § Tenir en compte el poble gitano. Per tant, calen polítiques socials i d'igualtat d'oportunitats.
 - § Cal augmentar els pressupostos socials per evitar reaccions xenòfobes originades per la competència pels recursos.

§ Cal assumir que les nostres societats les formen també els fills i filles de les persones immigrades, que han nascut aquí i no són immigrants. Es necessita molta pedagogia perquè aquesta generació ja no sigui víctima de discriminació.

§ La dificultat en l'accés a l'habitatge és tan greu que evidencia la necessitat de polítiques d'habitatge a dos nivells: per garantir el dret general a l'habitatge, i per evitar la discriminació.

9. A partir dels atemptats de l'11-M, **vam alertar del risc de l'augment de la islamofòbia**. Cal combatre la generalització i la criminalització col·lectiva. És necessari lluitar contra la discriminació i per la cohesió social, en el marc d'un estat aconfessional amb Constitució que garanteix la llibertat de culte. Els conflictes per la instal·lació de mesquites s'han d'abordar des del respecte estricte a la llibertat de culte.

10. **Transposició efectiva de les normatives europees antidiscriminatòries**, sobretot de la directiva 2000/43/CE.

11. **Facilitació de la contractació legal i de l'accés a la residència regular estable**. Eliminar la dependència dels informes de l'INEM en la concessió dels permisos. Eliminar el requisit de disposar de contracte de treball per a la renovació dels permisos. Eliminar les taxes dissuasives que han de pagar els empresaris, i que normalment acaben pagant els treballadors. Ampliar l'accés als programes de foment d'ocupació als estrangers en situació irregular. Permetre el reagrupament familiar sense restriccions dels familiars directes de les persones amb permís de residència.

12. **Eliminació de la discrecionalitat i del caos administratiu**. Eliminar les facultats discrecionals de les autoritats governativa, laboral i policial per interpretar les normes legals en matèria d'estrangeria. Establir requisits simples i clars en la concessió de visats, eliminant les facultats discrecionals dels consolats. Simplificar, agilitar i dotar de recursos l'administració d'estrangeria.

13. **Protecció dels drets de les persones en situació irregular**. Eliminar la possibilitat de privar de llibertat en un CIE tota persona que acrediti un domicili o que estigui empadronada. Garantir la tutela jurídica en qualsevol situació. Eliminar la possibilitat d'expulsió de les persones que acreditin que estan empadronades. Posar en marxa centres i plans d'acollida per cobrir les necessitats més urgents de residència i informació.

14. **Eliminació de l'assetjament policial, i del tracte vexatori** per part de l'administració.

15. **Reconeixement del dret de vot** actiu i passiu, començant per les eleccions municipals, en els mateixos termes que els estrangers comunitaris. Facilitar l'accés a la nacionalitat, i a la doble nacionalitat.

16. **Respecte estricte del dret d'asil**. Política d'oposició a la restricció d'aquest dret en el marc de la Unió Europea. Dret a romandre en territori espanyol de qualsevol sol·licitant fins que la sol·licitud s'hagi resolt. Protecció especial per a les dones que fugen de qualsevol persecució pel fet de ser dona. La inadmissió a tràmit ha de ser l'excepció i no la regla, i s'ha de justificar en tots els casos.

17. **Desenvolupament de polítiques socials que possibilitin la integració i tallin el pas al racisme social**. Les polítiques s'han de dirigir al conjunt de la població. En el cas de la població autòctona, tenen l'objectiu d'evitar el sentiment de "competència deslleial" davant uns recursos insuficients. Per a la població estrangera, permeten evitar l'explotació i la discriminació, combatre la formació de guetos i facilitar la igualtat d'oportunitats. Els àmbits més importants són l'habitatge, l'educació, la salut i els serveis socials.

Per portar a terme aquest redreçament tan necessari de rumb des de la política actual de racisme d'estat cap a una política justa i amb visió de futur, les mesures anteriors exigeixen la derogació de la llei d'estrangeria 14/03, una llei que no és suficient retocar, ja que és discriminatòria en essència.

Reclamem al nou Govern, en definitiva, la recuperació de l'estat de dret, un estat que reconegui tothom com a ciutadà i que avanci cap a l'accés a la ciutadania plena de les persones d'origen estranger, inclòs el dret de vot. Que hi hagi diferents categories de ciutadans és una contradicció amb la universalitat dels drets humans i amb l'essència dels principis democràtics.